

Історичні аспекти становлення традиційного та інноваційного підходів до організації освітнього процесу

Надточій О. В., старша лаборантка кафедри ПП та М Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України

З метою забезпечення потреб соціуму, які постійно змінюються та розвиваються сучасна педагогіка знаходиться на етапі розширення свого теоретичного фундаменту. Але розширення теорії неможливе без глибокого аналізу історії становлення освіти.

Кожна сфера життєдіяльності людини, а власне й кожна епоха вимагала свого ключового специфічного інструментарію, своїх особливих механізмів та форм діяльності людини, котрі найбільшою мірою притаманні даній сфері (епосі) та найкраще відповідали головним функціям і завданням суспільного розвитку конкретному історичному, технологічному етапі тощо. Відтак завжди зміна епохи (від полювання до землеробства, від землеробства до промисловості тощо) несе за собою значні зміни щодо ключових механізмів та інструментів життєдіяльності [1].

Відомо, що головною притаманністю на всіх етапах розвитку для цивілізованого суспільства завжди була писемність і завжди буде освіта. Де обов'язковою складовою є надбання минулих поколінь – «традиційного навчання» та спрямування до нових вершин та удосконалення – «інноваційного навчання».

Завдання осучаснення освітньої галузі вимагає кардинального перегляду усталених підходів до організації національних систем освіти, традиційно побудованих за тріадою «дошкільне виховання» – «базова середня освіта» – «професійно-технічна» – «вища освіта» та головним чином спрямовано на надання певної сукупності знань, необхідної до переходу до наступної стадії життя. Адже сьогодні вже недостатньо одноразово отримати певні знання, яких має вистачити «на все життя». На часі зміна самої парадигми освіти, в якій

головною прерогативою стає всебічна інформатизація систем та закладів освіти, тотальна комп'ютеризація освітнього процесу та її об'єднання з національною і всесвітньою мережею інтернет [4].

Відомо, що світ та людство постійно рухається, змінюється та розвивається. Ми вчимося та розвивається протягом усього життя, але одними з найефективніший періодів розвитку людини є саме на роки здобуття професійно-технічної та вищої освіти.

Відомо, що професійно-технічна і неповна вища освіта певний період часу була позбавлена належної уваги та осучаснення. Безпосередні інноваційні процеси перетворення, в даних напрямках освіти, відбулися завдяки стрімкому розвитку сільського господарства, економіки, осучасненню різних галузей науки та техніки.

Варто зазначити, що історичне започаткування професійно-технічної освіти і неповної вищої освіти, та безпосередні традиційні основи які ми маємо в даний час в організаційній системі підготовки спеціалістів, було закладено ще в часи Київської Русі. А безпосередньо при Софії Київській була заснована школа переписувачів та перекладачів. Закладені основи продовжили розвиватися та удосконалюватися на подальших етапах цивілізаційного розвитку і їх актуальність зберігаються донині.

Також, для характеристики трансформації професійно-технічної освіти та неповної вищої освіти варто зазначити вислів президента Національної академії педагогічних наук України В.Г. Кремень: «Працівники і вихованці системи професійно-технічної освіти України на різних етапах її діяльності разом зі своїм народом торували шлях перемог і поразок, набували знання, досвід і професійну майстерність. Вони були затребувані, їх інтелект, наполегливість, невтомна праця творили духовні і матеріальні цінності держави. Минуть роки, та житиме те, що створено людиною-творцем, її золотими руками, розумом і серцем» [3].

Незважаючи на чисельні негаразди, катаклізми, суперечності в соціально-економічних процесах професійно-технічна освіта є унікальним явищем в історії нашої держави. Саме завдяки майстрам виробничого навчання та

викладачам ми маємо можливість спостерігати за поколіннями підготовки спеціалістів високої кваліфікації, які є рушійною ланкою в розвитку та життєдіяльності суспільства.

Наперекір суперечностям, які постійно виникають неперервний розвиток зберігається і донині. І до прикладу варто віднести ініціативу проведення Всеукраїнської естафети інноваційних проєктів у системі професійно-технічної освіти Департаментом професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України, Відділенням професійної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Також варто відмітити вагомим є заснування спеціального порталу Міністерства освіти і науки України. Саме там можна ознайомитися з інноваціями у системі професійно-технічної освіти України (<http://www.proftekhosvita.org.ua/>).

Також відомо, що в рамках Українсько-канадського проєкту видано каталог інновацій у професійно-технічних навчальних закладах України, в якому здійснено систематизацію за такими розділами:

- ✓ Інформаційні технології навчання.
- ✓ Методична робота.
- ✓ Інноваційні навчальні технології.
- ✓ Виховна робота.
- ✓ Соціальне партнерство.
- ✓ Управління професійно-технічними навчальними закладами [2].

На сучасному етапі розвитку цивілізації та в зв'язку з реаліями сьогодення – коли не всі заклади можуть навчати здобувачів освіти очно, крім традиційної форми спілкування викладача і здобувача є ефективним і формат інформаційно-цифрових технологій – форуми, чати, відеоконференція тощо. Саме тому до дієвих інструментів спілкування із здобувачами, батьками та колегами між собою стали: Viber, Telegram, Facebook, Instagram.

Також на даний час успішним інструментом спілкування учасників освітнього мережевого середовища є електронна пошта. Вона використовується як для передавання освітньої інформації від викладача до здобувача, так і між

здобувачами між собою. Електронна пошта забезпечує передавання повідомлень, як у формі інших формах звуків, відео, програм, графіці, так і в звичайних текстів.

На даний час позитивним в організації освітнього процесу, а саме для актуалізації уваги та сконцентрованості здобувачів освіти на навчальному матеріалі є використання аудіо- та відеоматеріалів, тестів, робочих зошитів, текстових завдань тощо. Де ефективним є облаштування аудиторії пристроями для проведення мультимедійних презентацій, в майстернях та навчальних класах оновлювати матеріально-технічної бази тощо.

Також, для викладачів, актуальною сьогодні є активна праця з електронними освітніми журналами Національні освітні технології, електронний журнал та щоденник ГО «Фонд підтримки інформаційного забезпечення студентів» та ін.

Отже, як висновок слід зазначити, що безпосередньо традиційні та інноваційні в освітньому процесі дозволяють не просто отримувати знання, а творчо та креативно розвиватися здобувачам знань шляхом розвитку в них цілеспрямованості, активної життєвої позиції, впевненості в собі, навичок раціонально використовувати внутрішні ресурси та особистий час.

Отже, молодь – це одна із рушійних ланок нашого суспільства, вона поглинає знання подібно до «губки» в ході конструктивного та креативного освітнього процесу.

А саме реалії сьогодення та інноваційне спрямування штовхають науковців, педагогів і практиків постійно знаходитись в пошуках оновлених аспектів організації освітнього процесу для того, щоб:

- Розвивати кожного здобувача знань як творчу особистість, яка володітиме певними компетентностями в певних галузях;
- Набування комунікативних здібностей в ході групової співпраці;
- Правильно працювати з інформацією та формувати цілісну картину світу;
- Забезпечити високий рівень знань і як наслідок самостійне застосування їх на практиці тощо.

Список використаних джерел:

1. Золотухіна С.Т., Фазан В.В., Макаренко В.В., Традиції та новації у педагогічній діяльності. Теорія та методика навчання та виховання. Київ: №50 2021. 68с.
2. Інноваційні технології навчання: навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017. 172 с.
3. Професійна педагогічна освіта: системні дослідження: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 308 с.
4. Бей І.Ю. Формування проектних умінь студентів засобами інноваційного навчання. East European Science Journal № 7 (59), part 2, 2020.С.4-7.